

Útmutató a tagállamoknak a szankciók következtében megállított árukról

Fontos kihangsúlyozni, hogy ez a dokumentum nem tartalmaz jogilag kötelező érvényű rendelkezéseket, és kizárólag magyarázó jellegű. Az uniós jog rendelkezései elsőbbséget élveznek ezen dokumentum tartalmával szemben, és minden esetben azok tanulmányozása szükséges. Az EU hivatalos jogi eszközei az Európai unió Hivatalos Lapjában kihirdetett szövegek.

Ezt az útmutatót a Bizottság szervei készítették és az nem köti az Európai Bizottságot. Csak az Európai Unió Bírósága rendelkezik felhatalmazással arra, hogy az Uniós jogot értelmezze.

2023. szeptember

Útmutató a tagállamoknak a szankciók következtében megállított árukról

I. BEVEZETÉS

Az EU-tagállamok vámigazgatási szervei különféle szankciókat hajtanak végre válaszul Oroszország példátlan és provokálatlan katonai támadására Ukrajna ellen. E minőségükben bizonyos esetekben megállítottak az import- és kiviteli tilalom, valamint egyéb vonatkozó korlátozó intézkedések alá tartozó árukat. Egyes esetekben azokat az árukat, amelyeket jóhiszeműen hoztak be az EU-ba a szankciók hatálybalépése előtt, nem bocsátották szabad forgalomba, és zárolva maradtak a tagállamok beléptető/kilépési vámhivatalaiban.

A COM 2022. december 21-én GYIK-ot tett közzé, hogy a tagállamoknak és a gazdasági szereplőknek iránymutatást adjon az ilyen esetek kezeléséhez. A 10. szankciós csomagban a 833/2014/EU tanácsi rendelet új 12e. cikkel egészült ki a behozatali tilalmak következtében blokkolt áruk kezelésének jogi tisztázása érdekében (lásd a II.A. pontot). Az új 12e. cikk célja, hogy megvédje az uniós importőrök jogos érdekeit, akiket nem szabad indokolatlanul megbüntetni azért, hogy áruik még azelőtt szankciók hatálya alá kerültek, mielőtt azokat a vámhatóság átengedte volna, ugyanakkor biztosítja, hogy ez ne váljon az orosz gazdaság javára és ne is jelentsen megkerülési kockázatot.

Ez az iránymutatás leírja, hogyan kezelhetők a behozatali és kiviteli tilalom hatálya alá tartozó, illetve a jegyzékben szereplő személyekhez kapcsolódó megállított áruk esetei. Mivel az ügy jogilag összetett, számos kivétel alkalmazható, a tagállamok vámigazgatási szerveit felkérjük, hogy ezt alaposan mérlegeljék ezen iránymutatás alkalmazása során. Ezenkívül kérjük, vegye figyelembe, hogy az uniós jog értelmezésének végső felelőssége az Európai Unió Bíróságát terheli.

Elvileg a rájuk vonatkozó korlátozások bevezetését megelőzően az EU-ba behozott blokkolt áruk kiadhatók. Mindazonáltal a tagállamoknak gondosan ellenőrizniük kell, hogy ez nem jelenti-e az alkalmazandó szankciók megkerülésének kockázatát. Így még ha a megállított áruk kiadása megengedett is, az alkalmazandó ágazati korlátozó intézkedésekkel összhangban, a vámhatóságnak mindig gondosan ellenőriznie kell, hogy ez a kiadás megfelel-e a következő rendelkezéseknek:

- A 833/2014/EU tanácsi rendelet 5aa. cikke (a XIX. mellékletben felsorolt jogi személlyel, szervezettel vagy testülettel folytatott ügyletben való közvetlen vagy közvetett részvétel tilalma);
- az Ukrajna területi integritását, szuverenitását és függetlenségét aláásó vagy veszélyeztető cselekményekre vonatkozó korlátozó intézkedésekről szóló 269/2014/EU tanácsi rendelet rendelkezései (nevezetesen a jegyzékben szereplő személyek és szervezetek vagyona befagyasztásának kötelezettsége, valamint a pénzeszközök vagy gazdasági erőforrások rendelkezésükre bocsátásának tilalma);
- egyéb vonatkozó szankciórendszerek rendelkezései, különösen, ha orosz személyek és szervezetek szerepelnek a listán (pl. a 2022/263/EU tanácsi rendelete Ukrajna egyes, nem kormányzati ellenőrzés alatt álló területeinek az Oroszországi Föderáció általi jogellenes elismerése, megszállása és annektálása miatti korlátozó intézkedésekről; a 2019/796/EU tanácsi rendelet az Uniót vagy annak tagállamait fenyegető kibertámadások elleni korlátozó intézkedésekről; a 2018/1542/EU tanácsi rendelet a vegyi fegyverek elterjedése és használata elleni korlátozó intézkedésekről stb.).

A tagállamoknak minden egyes esetet egymástól függetlenül kell értékelniük, majd döntést kell hozniuk az egyes esetek sajátosságainak szem előtt tartásával.

Az egyes esetek értékelése során fontos figyelembe venni annak az adott korlátozó intézkedésnek a célját is, amely szerint az árukat megállították. Az importtal kapcsolatos korlátozások célja, hogy Oroszországot megfosszák attól a bevételtől, amelyet az ukrajnai háború finanszírozására fordíthat. Az exporttal kapcsolatos korlátozások célja, hogy megfosszák Oroszországot a katonai agresszióhoz felhasználható áruktól. Ugyanakkor e korlátozásoknak az EU gazdasági szereplőire, vállalkozásaira és gazdaságára gyakorolt negatív hatását a lehető legkisebb mértékűre kell csökkenteni.

Ez az útmutató a leggyakrabban visszatérő problémákra kíván megoldást nyújtani, azonban előfordulhatnak más helyzetek is, amelyekre itt nem térünk ki. Ilyen esetekben kérjük, vegye fel velünk a kapcsolatot a TAXUD-CR@ec.europa.eu címen. A Bizottság a további fejlemények fényében frissíteni fogja ezt az iránymutatást¹.

II. IMPORT, VÁSÁRLÁSI VAGY ÁTRUHÁZÁSI TILALOM KÖVETKEZTÉBEN MEGÁLLÍTOTT ÁRUK

A. A 833/2014/EK rendelet 10. szankciós csomaggal² bevezetett 12e. cikkének hatálya alá tartozó esetek. A 12e. cikk a következőket írja elő:

- 1) Az e rendeletben meghatározott árubehozatali tilalmak alkalmazásában a vámhatóságok a fizikailag az Unióban lévő árukat kiadhatják az Uniós Vámkódex (UVK)³ 5. cikkének 26. pontja értelmében, feltéve, hogy azokat az UVK 134. cikkével összhangban a megfelelő behozatali tilalmak hatálybalépése vagy alkalmazásának időpontja előtt vám elé állították, attól függően, hogy melyik a későbbi.
- 2) A vonatkozó áruk (1) és (5) bekezdésében említett Uniós Vámkódex szerinti kiadásához szükséges valamennyi eljárási lépés megengedett.
- 3) A vámhatóságok nem engedélyezik az áruk kiadását, ha alapos okkal gyanítják a kijátszást, és nem engedélyezik az áruk Oroszországba történő újrakivitelét.
- 4) Az ilyen árukkal kapcsolatos kifizetéseknek összhangban kell lenniük e rendelet rendelkezéseivel és célkitűzéseivel, különösen a vásárlás tilalmával, valamint a 269/2014/EU rendelettel.
- 5) A fizikailag az Unióban lévő és 2023. február 26. előtt vám elé állított, e rendelet értelmében megállított árukat a vámhatóság az (1), (2), (3) és (4) bekezdésben meghatározott feltételek szerint kiadhatja.

¹ Ez az iránymutatás a vonatkozó jogi fejleményeket a 11. szankciós csomag 2023/1214/EU rendelet általi elfogadásáig veszi figyelembe.

² A Tanács 2023. február 25-i (EU) 2023/427 rendelete

³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 952/2013 rendelete az Uniós Vámkódex létrehozásáról

1. Azok az áruk, amelyeket 2023. február 26. után, de a behozatali tilalom hatálybalépése vagy alkalmazásának időpontja előtt hoztak be az Unióba, attól függően, hogy melyik a későbbi, és amelyeket behozatali tilalom miatt megállítottak, kiadhatók, 12e. cikk (1)

Ez azokra az árukra vonatkozik, amelyek 2023. február 26. után, de a 833/2014/EU rendelet szerinti jelenlegi vagy jövőbeli korlátozó intézkedések hatálybalépése vagy alkalmazási időpontja előtt kerültek be az EU-ba anélkül, hogy szabad forgalomba bocsátották volna. Ezeket az árukat ki lehet adni.

Példa:

Az RU-ból származó vasat tartalmazó vastermékeket 2023. február 27-én hozták be az EU-ba, és raktárba helyezték őket. 2023. szeptember 30-ig, a 3g. cikk (1) bekezdésének d) pontja hatálybalépésének napjáig a termékek még mindig a vámraktárban vannak.

Kérdések:

➤ **Szabad forgalomba bocsátható-e az áru az EU-ban?**

Válasz: Igen, a vámhatóságoknak engedélyezniük kell ezen áruk szabad forgalomba bocsátását, ha minden egyéb feltétel teljesül.

Ha az érintett áruk Uniós Vámkódex szerinti kiadásához egyéb eljárási lépések is szükségesek, azaz vámáru-nyilatkozat benyújtása, annak elfogadása stb., ezek mindegyike megengedett.

A vámhatóságok azonban nem engedhetik meg az áruk szabad forgalomba bocsátását, ha alapos okkal gyanítják a kijátszást.

➤ **Kiadható-e az áru egy másik vámeljárássra az EU-ban (pl. aktív feldolgozás stb.)?**

Válasz: Igen, a vámhatóságoknak engedélyezniük kell ezeknek az áruknak az Uniós Vámkódex szerinti bármely vámeljárássra történő kiadását, ha minden egyéb feltétel teljesül.

Ha az érintett áruk Uniós Vámkódex szerinti kiadásához egyéb eljárási lépések is szükségesek, azaz vámáru-nyilatkozat benyújtása, annak elfogadása stb., ezeket engedélyezni kell.

A vámhatóságok azonban nem engedhetik meg az áruk vámeljárással történő kiadását, ha alapos okkal gyanítják a kijátszást.

➤ **Reexportálható-e az áru Oroszországba?**

Válasz: Nem, az Oroszországba irányuló újrakivitel tilos (a 833/2014/EU tanácsi rendelet 12e. cikkének (3) bekezdése).

➤ **Reexportálhatók-e az áruk RU-tól eltérő harmadik országba?**

Válasz: Az alábbiak függvényében

- 1) bizonyos árukra vonatkozó különleges rendelkezések (a Bizottsági GYIK),
- 2) az adott ország, pl. más harmadik országokra vonatkozó exporttilalmak, például Fehéroroszország, KNDK; vagy annak gyanúja, hogy az áruk végső rendeltetési helye Oroszország lehet, vagy más

módon bevételt termelhetnek Oroszország számára, megsértve a behozatali tilalmak célját, vagy ha komoly aggályok merülnek fel az esetleges kijátszás miatt, még akkor is, ha hivatalos újrakivitel történik egy másik harmadik országba.

2. Azok az áruk, amelyeket 2023. február 26. előtt, a behozatali tilalom hatálybalépése vagy alkalmazásának időpontja előtt hoztak be az Unióba, attól függően, hogy melyik a későbbi, kiadhatók, 12e. cikk (5)

Ez minden olyan árura vonatkozik, amely 2023. február 26., valamint a az (EU) 833/2014 rendelet szerinti vonatkozó korlátozó intézkedés(ek) hatálybalépése vagy alkalmazásának időpontja előtt fizikailag az EU-ban volt és vám elé állították, de az intézkedések hatálybalépésének/alkalmazásának időpontjában nem bocsátották szabad forgalomba, és nem vonták semmilyen más vámeljárás alá. Az ilyen áruk a 12e. cikk (5) bekezdésének hatálya alá tartoznak, és kiadhatók, ha az ott meghatározott összes feltétel teljesül.

Példa:

A betonból készült téglákat (3i. cikk) 2022. február 22-én, azaz az első szankciócsomag hatálybalépése, valamint 2022. április 8-a (a konkrét behozatali tilalom hatálybalépésének időpontja) előtt hozták be az EU-ba. Vámraktározási eljárás alá vonták őket. A szabad forgalomba bocsátást azonban 2022. július 10-ig, azaz a 3i. cikk (3) bekezdésében⁴ meghatározott átmeneti időszak lejártáig nem kérték.

Kérdések:

➤ Szabad forgalomba bocsátható-e az áru az EU-ban?

Válasz: Igen, a vámhatóságoknak engedélyezniük kell ezen áruk szabad forgalomba bocsátását, ha minden egyéb feltétel teljesül.

Ha az érintett áruk Uniós Vámkódex szerinti kiadásához egyéb eljárási lépések is szükségesek, azaz vámáru-nyilatkozat benyújtása, annak elfogadása stb., ezek mindegyike megengedett.

A vámhatóságok azonban nem engedhetik meg az áruk szabad forgalomba bocsátását, ha alapos okkal gyanítják a kijátszást.

➤ Kiadható-e az áru egy másik vámeljárásra az EU-ban (pl. aktív feldolgozás). stb.)?

Válasz: Igen, a vámhatóságoknak engedélyezniük kell ezeknek az áruknak az Uniós Vámkódex szerinti bármely vámeljárásra történő kiadását, ha minden egyéb feltétel teljesül.

Ha az érintett áruk Uniós Vámkódex szerinti kiadásához egyéb eljárási lépések is szükségesek, azaz vámáru-nyilatkozat benyújtása, annak elfogadása stb., ezeket engedélyezni kell.

A vámhatóságok azonban nem engedhetik meg az áruk vámeljárás alá vonását, ha alapos okkal gyanítják a kijátszást.

⁴ A 833/2014/EU rendelet 3i. cikkének (3) bekezdését az (EU) 2023/1214 rendelet 1. cikkének (14) bekezdésével összhangban törölték (11. szankciós csomag).

➤ **Reexportálható-e az áru Oroszországba?**

Válasz: **Nem**, az Oroszországba irányuló újrakivitel tilos (a 833/2014/EU tanácsi rendelet 12e. cikkének (3) bekezdése).

➤ **Reexportálhatók-e az áruk RU-tól eltérő harmadik országba?**

Válasz: **Az alábbiak függvényében**

- 1) bizonyos árukra vonatkozó különleges rendelkezések (a Bizottsági GYIK),
- 2) az adott ország, pl. más harmadik országokra vonatkozó exporttilalmak, például Fehéroroszország, KNDK; vagy annak gyanúja, hogy az áruk végső rendeltetési helye Oroszország lehet, vagy más módon bevételt termelhetnek Oroszország számára, megsértve a behozatali tilalmak célját, vagy ha komoly aggályok merülnek fel az esetleges kijátszás miatt, még akkor is, ha hivatalos újrakivitel történik egy másik harmadik országba.

3. Tranziteljárások

A 12e. cikk (1) és (5) bekezdése akkor is életbe lép, ha az áruk már az EU-n belül vannak, tranzitban, de ezen áruk transzferének tilalma vonatkozik rájuk az EU áruforgalmába való esetleges bekerülésük miatt (3g., 3i., 3m., 3o. cikkek).

Példa:

Orosz eredetű árukat Törökországból az EU-n keresztül Bosznia-Hercegovinába szállítanak. Az áruk az átruházási tilalom hatályba lépése előtt az EU-ban vannak, de az árutovábbítási eljárás a tilalom hatályba lépése után is folytatódik logisztikai problémák okán (pl. alacsony vízállás a Dunán).

Kérdés:

➤ **Folytatódhat ebben az esetben az árutovábbítási eljárás?**

Válasz: **Igen**. Ebben az esetben az áru továbbhaladhat Bosznia-Hercegovina felé az árutovábbítási eljárással, mivel már a szankciók alkalmazásának megkezdése előtt vámeljárást (tranzit) alatt volt az EU-ban, még akkor is, ha a tilalom az áru átadására vonatkozik.

A vámhatóságok azonban nem engedélyezhetik az árutovábbítást, ha alapos okkal gyanítják a kijátszást. A kijátszási kísérletek elleni ellenőrzés még fontosabb ebben az esetben, amikor az áruk harmadik országba érkeznek, és így elhagyják az EU illetékességi területét.

4. Azok az áruk, amelyeket az adott termékekre vonatkozó szankciók hatálybalépése vagy alkalmazásának időpontja előtt hoztak be az EU-ba és vontak aktív feldolgozási eljárás alá (amelyik a legkésőbbi)

Példa 1:

Az Oroszországból származó üvegszalakat (amelyekre a 833/2014/EU tanácsi rendelet 3i. cikkében behozatali tilalom vonatkozik) a szankciók hatálybalépése előtt aktív feldolgozási eljárás alá vonták.

Gyártási folyamaton mennek keresztül, amelynek eredményeként más készterméket állítanak elő, mint például az autó lökhárítói. Míg az üvegszálra a behozatali szankciók vonatkoznak, a végtermékre nem vonatkoznak szankciók.

Kérdések:

- **Szabad forgalomba bocsáthatók-e az áruk (alapanyagok: üvegszálak) az EU-ban?**

Válasz: **Igen**, mert az árukat a szankciók hatálybalépése előtt hozták be az Unióba, állították vám elé és vámfelügyelet alatt álltak (UCC 134. cikk).

- **Szabad forgalomba bocsáthatók-e az áruk (késztermék: autó lökhárító) az EU-ban?**

Válasz: **Igen**, az áru a 12e. cikk hatálya alá tartozó ügylet részét képezi.

- **Reexportálható-e az áru (alapanyag) Oroszországba?**

Válasz: **Nem**, a RU-ba való újrakivitel nem lehetséges (12e. cikk (3) bekezdés).

- **Reexportálható-e az áru (késztermék) Oroszországba?**

Válasz: **Igen**, ha a késztermékre nem vonatkozik exporttilalom, és ha nem áll fenn a kijátszás veszélye.

- **Reexportálhatók-e az áruk Oroszországon kívüli harmadik országba?**

Válasz: **Az alábbiak függvényében**

- 1) bizonyos árukra vonatkozó különleges rendelkezések (a Bizottsági GYIK),
- 2) az adott ország, pl. más harmadik országokra vonatkozó exporttilalmak, például Fehéroroszország, KNDK; vagy annak gyanúja, hogy az áruk végső rendeltetési helye Oroszország lehet, vagy más módon bevételt termelhetnek Oroszország számára, megsértve a behozatali tilalmak célját, vagy ha komoly aggályok merülnek fel az esetleges kijátszás miatt, még akkor is, ha hivatalos újrakivitel történik egy másik harmadik országba.

- **Lehetséges-e az államnak való felajánlás (a nyersanyagok esetében)?**

Válasz: **Igen**, a vámhatóság előzetes engedélyével. Ilyen esetben az állam általi értékesítés is lehetséges.

Példa 2:

Oroszországból származó (a 3k. cikk szerinti kiviteli tilalom hatálya alá tartozó) gyapjút a szankciók hatálybalépése előtt behozták az Unióba, aktív feldolgozási eljárás alá vonták, és szőnyegek előállítására dolgozták fel (a 3h. cikk szerinti kiviteli tilalom hatálya alatt).

Kérdések:

- **Szabad forgalomba bocsáthatók-e az áruk (gyapjú és szőnyegek) az EU-ban?**

Válasz: **Igen**, mert az áruk azelőtt aktív feldolgozás alatt voltak az Unióban, mielőtt a rájuk vonatkozó szankciók hatályba léptek vagy alkalmazásra kerültek (amelyik a legkésőbbi).

➤ **Reexportálhatók-e az áruk (a gyapjú és a szőnyegek) Oroszországba?**

Válasz: **Nem**, a RU-ba való újrakivitel nem lehetséges (12e. cikk (3) bekezdés).

➤ **Exportálhatók vagy reexportálhatók-e az áruk Oroszországon kívüli harmadik országba?**

Válasz: **Az alábbiak függvényében**

- 1) bizonyos árukra vonatkozó különleges rendelkezések (a Bizottsági GYIK),
- 2) az adott ország, pl. más harmadik országokra vonatkozó exporttilalmak, például Fehéroroszország, KNDK; vagy annak gyanúja, hogy az áruk végső rendeltetési helye Oroszország lehet, vagy más módon bevételt termelhetnek Oroszország számára, megsértve a behozatali tilalmak célját, vagy ha komoly aggályok merülnek fel az esetleges kijátszás miatt, még akkor is, ha hivatalos újrakivitel történik egy másik harmadik országba.

B. A 12e. cikk hatályán kívül eső egyéb helyzetek

1. A szankciók hatálya alá tartozó áruk, amelyek a vonatkozó behozatali tilalom hatálybalépése vagy a vonatkozó behozatali tilalom alkalmazási dátuma után érkeztek az EU-ba, attól függően, hogy melyik a későbbi.

Példa:

Üvegtermékek (a 833/2014/EU tanácsi rendelet 3i. cikke), amelyek egy tagállam felségvizeire érkezett hajó fedélzetén voltak egy olyan szállítmányban, amelyet 2022. július 10. után⁵ állítottak vám elé az EU-ban, és amelyekre nem irányoztak elő átmeneti mentesítést vagy kivételt.

Kérdések:

➤ **Szabad forgalomba bocsátható-e az áru, vagy kiadható-e más vámeljárással, mint pl. vámraktározásra az Unióban?**

Válasz: **Nem**, a 3i. cikk értelmében tilos a szabad forgalomba bocsátás vagy más vámeljárással az Unióban.

➤ **Reexportálható-e az áru Oroszországba?**

Válasz: **Nem**, tilos az újrakivitel Oroszországba, mert az áruk a szankciókat megsértve érkeztek be az EU-ba.

➤ **Reexportálhatók-e az áruk RU-tól eltérő harmadik országba?**

Válasz: **Nem**. Az áruk a szankciók megsértésével léptek be az EU-ba, ezért azokat nem lehet reexportálni.

➤ **Lehetséges-e az államnak való felajánlás?**

Válasz: **Igen**, a vámhatóság előzetes engedélyével.

⁵ A 833/2014/EU rendelet 3i. cikkének (3) bekezdésében előírt, 2022. július 10-ig tartó átmeneti időszakot az (EU) 2023/1214 rendelet (11. szankciócsomag) 1. cikkének (14) bekezdésével összhangban törölték.

➤ **Lehetséges ezeknek az áruknek az értékesítése?**

Válasz: Igen. Ha az árukat a vámhatóság elkobozta (és az államnak tulajdonították), vagy az államnak felajánlották, akkor azok az állam javára értékesíthetők.

2. Olyan áruk, amelyek esetében a vámhatóságok alapos okkal gyanítják a meglévő korlátozó intézkedések megkerülését

Ezekre az esetekre a 12e. cikk (3) bekezdése alkalmazandó, és ezeket az árukat vizsgálatnak alá kell vonni. A vizsgálat befejezéséig az áruknek vámfelügyelet alatt kell maradniuk. Előfordulhatnak bizonyos esetek, amikor ezek az áruk már az EU-ban vannak, például olyan esetekben, amikor az árukra a szankciók vonatkozhatnak, és az áruk vám eljárás alá vonása előtt fedezik fel a kijátszási kísérletet.

Kérdések:

➤ **Szabad forgalomba bocsátható-e az áru, vagy kiadható-e más vám eljárásra, mint pl. vámraktározásra az Unióban?**

Válasz: Nem, a 3i. cikk értelmében a vizsgálat befejezéséig és a végső döntésig tilos az Unióban a szabad forgalomba bocsátás vagy más vám eljárásra történő kiadás.

➤ **Reexportálható-e az áru Oroszországba?**

Válasz: Nem. A 12e. cikk (3) bekezdése értelmében tilos az Oroszországba irányuló újrakivitel, mert az áruk a szankciók esetleges megsértésével léptek be az EU-ba.

➤ **Reexportálhatók-e az áruk RU-tól eltérő harmadik országba?**

Válasz: Nem. Az áruk a szankciók esetleges megsértésével léptek be az EU-ba, ezért azokat a vizsgálat befejezéséig és a jogerős döntésig nem lehet reexportálni.

➤ **Lehetséges-e az államnak való felajánlás?**

Válasz: Igen, a vámhatóság előzetes engedélyével.

➤ **Lehetséges ezeknek az áruknek az értékesítése?**

Válasz: Igen. Ha az árukat a vámhatóság elkobozta (és az államnak tulajdonították), vagy az államnak felajánlották, akkor azok az állam javára értékesíthetők.

3. Aktív feldolgozás

A behozatali tilalom hatálybalépésének vagy alkalmazásának időpontja (attól függően, hogy melyik a legkésőbbi) után az EU-ba behozott áruk aktív feldolgozási eljárás alá vonása, miután az ezen árukra vonatkozó szankciók hatályba léptek vagy alkalmazandóvá váltak (amelyik a legkésőbbi).

Példa:

Az EU-ba behozott ezüst (7106) aktív feldolgozás alá kerül ékszergyártás céljából.

Kérdés:

- **Kiadható-e az áru (ezüst) aktív feldolgozásra az EU-ban?**

Válasz: **Igen**, a vámhatóság előzetes engedélyével.

- **Reexportálható-e az áru Oroszországba?**

Válasz: **Nem.** A 12e. cikk (3) bekezdése szerint tilos a reexport Oroszországba, mert az áruk a szankciókat megsértve érkeztek be az EU-ba.

- **Reexportálhatók-e az áruk VT-től eltérő harmadik országba?**

Válasz: **Nem.** Az áruk a szankciók megsértésével léptek be az EU-ba, ezért azokat nem lehet reexportálni.

- **Lehetséges-e az államnak való felajánlás?**

Válasz: **Igen**, a vámhatóság előzetes engedélyével.

- **Lehetséges ezeknek az áruknek az értékesítése?**

Válasz: **Igen.** Ha az árukat a vámhatóság elkobozta (és az államnak tulajdonították), vagy az államnak felajánlották, akkor azok az állam javára értékesíthetők.

III. AZ EXPORTTILALMAK KÖVETKEZTÉBEN MEGÁLLÍTOTT ÁRUK

A 12e. cikk nem vonatkozik a kiviteli tilalom hatálya alá tartozó árukra, mert megszüntetné a kiviteli tilalom gyakorlati alkalmazhatóságát. Vannak olyan helyzetek, amikor a kiviteli tilalom megköveteli, hogy az áruk kivitelét/ kiléptetését meg kell állítani, ha azok a kiviteli tilalom hatálya lépésének időpontjában még vámfelügyelet alatt állnak az EU-ban. A szankciók célja, hogy megfosszák Oroszországot bizonyos inputoktól, legyen az anyagi (árúk, exporttilalmak) vagy pénzügyi (további pénzügyi források). A tilalmakat könnyebb alkalmazni és ellenőrizni, amennyiben az áruk az EU kezében vannak, miközben még az EU területén találhatóak. Ezért, ha egy áru fizikailag elhagyta az EU területét, az EU-nak sokkal nehezebb megakadályoznia azt, hogy az Oroszországba jusson. Mindaddig azonban, amíg az áru még az EU területén található, a kiviteli tilalom életbe lépése esetén az árut meg kell állítani, függetlenül attól, hogy abban vagy egy másik tagállamban korábban milyen engedélyeket/mentességeket kapott.

1. A szankciós rendeletek hatályba lépésekor az Unióban vámfelügyelet alatt álló nem uniós áruk

Példa: Nem uniós, Norvégiából származó és értékhatár feletti kaviárt (3h. cikk) EU-n belüli vámraktározást követően 2022. március 14-én bejelentették és kiadták Oroszországba történő újrakivitelre. Az áruk 2022. március 16-án szankciók hatálya alá kerültek, miközben még úton voltak a raktárból a kiléptető vámhivatalba. Az árut a kiléptető vámhivatalnál megállították.

Kérdések:

- **Behozható-e az áru az EU-ba?**

Válasz: **Igen**, mivel a szankciók célja kizárólag az Oroszországba irányuló export megakadályozása, és

mindaddig, amíg a vámhatóságoknak nincs okuk kijátszási kísérletre gyanakodni.

➤ **Reexportálhatók-e az áruk Oroszországon kívüli harmadik országba?**

Válasz: Az alábbiak függvényében:

- 1) bizonyos árukra vonatkozó különleges rendelkezések (a Bizottsági GYIK),
- 2) az adott ország, pl. más harmadik országokra vonatkozó exporttilalmak, például Fehéroroszország, KNDK; vagy annak gyanúja, hogy az áruk végső rendeltetési helye Oroszország lehet, vagy más módon bevételt termelhetnek Oroszország számára, megsértve a behozatali tilalmak célját, vagy ha komoly aggályok merülnek fel az esetleges kijátszás miatt, még akkor is, ha hivatalos újrakivitel történik egy másik harmadik országba.

➤ **Reexportálható-e az áru Oroszországba?**

Válasz: **Nem**, mivel ez az Oroszországba irányuló kiviteli tilalom megsértését jelentené.

➤ **Lehetséges-e az államnak való felajánlás?**

Válasz: **Igen**, a vámhatóság előzetes engedélyével.

➤ **Lehetséges ezeknek az áruknek az értékesítése?**

Válasz: **Igen**. Feltéve, hogy az árut a vámhatóság elkobozta (és az államnak tulajdonították), vagy az államnak felajánlották, akkor azok az állam javára értékesíthetők.

2. A kiviteli eljárás alá vont uniós áruk még a kilépésük előtt szankciók hatálya alá esnek, így azokat a kiléptető vámhivatalnál megállítják

Példa:

Uniós tapétát (3k. cikk) a 2022. április 5-én kötött szerződés alapján 2022. július 8-án bejelentettek és kiadtak Oroszországba történő kivitelre. A tapéta 2022. július 10-én került szankciók hatálya alá (3k. cikk (3) bekezdés)⁶, miközben az úton volt a kiviteli vámhivaltól a kiléptető vámhivatalig. A szállítmányt a kiléptető vámhivatalnál megállítják.

Kérdések:

➤ **Visszaküldhető-e az áru az EU exportőrnek?**

Válasz: **Igen**, mivel ezek az áruk továbbra is uniós árunak minősülnek, és a szankciók célja csak az Oroszországba irányuló export megakadályozása, és mindaddig, amíg a vámhatóságoknak nincs okuk kijátszási kísérletre gyanakodni.

➤ **Kivihető-e az áru Oroszországba?**

⁶ A 833/2014/EU rendelet 3k. cikkének (3) bekezdésében előírt, 2022. július 10-ig tartó átmeneti időszak már nem szerepel a szankciós rendeletben. Lásd az (EU) 2023/1214 rendelet (11. szankciós csomag) 1. cikkének (16) bekezdését.

Válasz: **Nem**, mivel ez az Oroszországba irányuló kiviteli tilalom megsértését jelentené.

3. A kiviteli vámhivatal szankciók hatálya alá tartozó uniós árukat ad át kivitelre. A kiléptető vámhivatal megállítja az árukat.

Ebben a helyzetben az exportra történő kiadás csak akkor lehetséges, ha ezen áruk kivitele egy jogszabály szerinti kivétel vagy eltérés alapján megengedett.

Példa:

Uniós tapétát (3k. cikk) bejelentettek és kiadtak Oroszországba történő kivitelre. Az árut a kiléptető vámhivatalnál megállítják.

Kérdés:

- **Hogyan kezeli a helyzetet a kiléptető vámhivatal?**

Válasz: A kiléptető vámhivatal ellenőrzi és igazolja, hogy a kivitel valóban mentesség vagy derogáció hatálya alá tartozik-e. A gazdálkodó elsődleges feladata, hogy minden szükséges dokumentumot rendelkezésre bocsásson, amely ezt igazolja. A vámhatóságok minden szükséges ellenőrzést elvégezhetnek, beleértve a kiviteli vámhivatallal folytatott konzultációt is, annak megállapítása érdekében, hogy az áruk a szankciós rendeletekben előírt eltérések hatálya alá tartoznak-e vagy sem. Ha nem, a kivitel a szankciós rendelkezések megsértéseként kell kezelni, és az áruk kilépését nem szabad megengedni.⁷

4. Passzív feldolgozási eljárás

Áruk (azaz anyagok), amelyeket passzív feldolgozás alá vontak és még azelőtt Oroszországba küldtek, hogy az ezen árukkal kapcsolatos szankciók hatályba léptek vagy alkalmazásra kerültek (amelyik a legkésőbbi).

Példa:

Pamutszövetet (ami a 3k. cikk szerinti kiviteli tilalom hatálya alá tartozik) passzív feldolgozási eljárás alá vontak, és Oroszországba küldtek a rá vonatkozó kiviteli tilalom hatályba lépése előtt, Oroszországban luxus ruházati termékekké történő feldolgozásra, amelyek aztán exporttilalom hatálya alá kerültek (a 3h. cikk értelmében).

Kérdések:

- **Visszaküldhetők-e az EU exportőröknek azok az áruk (szövetek és ruházat), amelyek fizikailag már Oroszországban vannak, és újra szabad forgalomba lehet-e azokat bocsátani az EU-ban?**

Válasz: **Igen**, mindaddig, amíg ezekre az árukra nem vonatkozik behozatali tilalom.

⁷ A közeljövőben megjelenik a vámellenőrzésről és a kockázatértékelésről szóló külön útmutató.

➤ **Véglegesen kivihető-e az áru Oroszországba?**

Válasz: **Nem**, mert kiviteli tilalom van érvényben. Ha az árut nem lehet visszaküldeni az EU-ba, mert pl. Oroszország véglegesen blokkolja az EU-ba irányuló reexportot, az EU-ban lefolytatott passzív feldolgozási eljárás vis maiorra hivatkozva lezárható.

➤ **Behozatali tilalom esetén lehetséges-e a végtermékek újrabehozatala az EU-ba?**

Válasz: **Nem**, ha az ilyen végtermékek Oroszországból történő behozatala tilos.

Minden exporttal kapcsolatos ügyben, különösen a passzív feldolgozás esetében, a nemzeti vámhatóságoknak figyelmet kell fordítaniuk az EU-szankciók esetleges megkerülésére is, amely az ilyen kivitel engedélyezése esetén következhet be. Például ha a késztermék olyan alkatrészekből áll, amelyeket tilos Oroszországba exportálni; vagy a kezdeti nyersanyagot Oroszország kinyerheti a késztermékből, és továbbadhatja egy másik vevőnek, megsértve azt a célt, hogy Oroszországot megfosszák az ilyen árukból származó bevételektől; vagy ha a darabokat más tiltott célra, például katonai célra is felhasználhatják.

IV. AZOK AZ ESETEK, AMELYEKBE A KORLÁTOZÓ INTÉZKEDÉSEK A TRANZAKCIÓBAN ÉRINTETT FELEKRE VONATKOZNAK

Ezekben az esetekben az árukra önmagukban semmilyen ágazati és/vagy termékspecifikus korlátozó intézkedés nem vonatkozik. Mindazonáltal az áruk nem adhatók ki a megfelelő vámeljárással, illetve nem adhatók vissza az érintett gazdasági szereplőnek vagy személynek, ha olyan ügylet részét képezik, amelyben az érintett felek közül egy vagy több olyan személy, akinek pénzeszközeit és gazdasági erőforrásait be kell fagyasztani, vagy ügyleti tilalom hatálya alá tartozó állami tulajdonban lévő vállalkozások.

Ilyen esetek vonatkozhatnak:

- az EU-ból kivitelre szánt uniós árukra,
- az EU területén átszállított vagy újrakivitelre szánt nem uniós áruk, és
- behozatalra szánt nem uniós áruk (tágabb értelemben és a szabad forgalomba bocsátáson túlmutatóan).

Példák: Az Ukrajna területi integritását, szuverenitását és függetlenségét aláásó vagy veszélyeztető fellépésekre vonatkozó korlátozó intézkedésekről szóló, 2014. március 17-i 269/2014/EU tanácsi rendelet⁸ 2. cikke; az az ukrajnai helyzetet destabilizáló orosz intézkedések miatt hozott korlátozó intézkedésekről szóló 2014. július 31-i 833/2014/EU tanácsi rendelet 5aa. cikkében foglalt korlátozó intézkedések, és a belarusz helyzetre és Belarusznak az Ukrajna elleni orosz agresszióban való részvételére tekintettel hozott korlátozó intézkedésekről szóló 2006. május 18-i 765/2006/EK tanácsi rendelet 2. cikkében foglalt korlátozó intézkedések.

A folytatás javasolt módja:

⁸ A dokumentumban szereplő összes hivatkozás az eredetileg hatályba léptetett alaprendeletekre vonatkozik, azonban azok későbbi módosításait is lefedi.

Mindezen esetekben a korlátozó intézkedés hátterében a jegyzékben szereplő személy/szervezet „gazdasági erőforrásainak befagyasztása”, valamint „gazdasági erőforrások rendelkezésükre bocsátásának tilalma” áll. Javasoljuk, hogy a vámhatóságok haladéktalanul lépjenek kapcsolatba és tájékoztassák a 269/2014/EU tanácsi rendelet 16. cikke és II. melléklete szerinti nemzeti illetékes hatóságokat (NCA).

Lehetséges vámspecifikus aspektusok:

- az ügyletben megjelölt fél (pl. importőr, exportőr, címzett stb.) esetleges érintettségének megállapítása. Ennek ellenére az NCA feladata a tényleges kapcsolat (tulajdonjog és ellenőrzés) vizsgálata a vámhatóságok által közölt információk alapján.
- annak biztosítása, hogy az áruk vámfelügyelet alatt maradjanak a későbbi kezelésükről szóló döntés meghozataláig.

Az uniós szankciós szabályok elegendő jogalapot biztosítanak a befagyasztási intézkedés alkalmazásához az ilyen árukra vonatkozóan, amennyiben megállapítást nyer, hogy azok a 269/2014/EU tanácsi rendelet 2. cikkének (1) bekezdése értelmében a listán szereplő személyhez tartoznak. A „tartozás” nem csak a tulajdonjogra vonatkozik, hanem arra is, hogy a szankcionált személy más minőségben uralja az árut (döntési jogkör), vagy az adott árura vonatkozó ügyletből nyereséget tud kivonni (közvetítő).

A 269/2014/EU tanácsi rendelet 1. cikkének e) pontjában szereplő meghatározás szerint a gazdasági erőforrások befagyasztása azt jelenti, hogy „a gazdasági erőforrások bármilyen módon történő felhasználásának megakadályozása pénzeszközök, áruk vagy szolgáltatások megszerzésére, ideértve azok eladását, bérbeadását vagy jelzáloggal való megterhelését”. Az NCA dönthet a további lépésekről, szem előtt tartva, hogy a vagyon befagyasztása elvileg egy ideiglenes intézkedés, és önmagában nem érinti a tulajdonhoz való jogot. Elkobzásra azonban sor kerülhet, ha az áru bűncselekményből származó bevétel. Itt a nemzeti jog lesz a meghatározó tényező.

Ennek gyakorlati módját (vámraktározás, máshol történő tárolás, visszaküldés az exportőrnek szigorú feltételek mellett, hogy az áru semmiképpen ne kerülhessen a szankcionált személyhez stb.) nem a szankciós rendelkezések határozzák meg, hanem a nemzeti jogtól függ. Az UVK következő rendelkezései azonban relevánsak lehetnek:

Az UVK által biztosított lehetőségek az áruk vámfelügyelet alatt tartására:

- belépő áruk esetében:* 90 nap átmeneti megőrzés, ezt követően vámraktározás, ha az árut az állam javára felajánlották, lefoglalták vagy elkobozták;
- kilépő áruk esetében:* különböző lehetőségek, attól függően, hogy az áruk uniós vagy nem uniós áruk.

A gyakorlatban meg kell határozni, hogy kihez tartozik az áru (ki a tulajdonos). Ha az áruk a szankcionált személy tulajdonát képezik, akkor azokat be kell fagyasztani. Ha az áruk egy nem listázott személy (importőr vagy exportőr) tulajdonát képezik, az eredmény az áruk kivitelére/behozatalára irányuló kísérlet minőségétől függ, nevezetesen:

- ha szankciósértésnek tekinthető (nagy valószínűséggel, hacsak az importőr/exportőr nem tudja bizonyítani, hogy nem volt alapos okuk azt gyanítani, hogy megsértik a szankciókat),
- ha a nemzeti jog szerint büntetendő (szintén nagyon valószínű, mivel a tagállam köteles szankciókat

kiszabni a jogsértésekre).

A tagállamok felelősek az uniós szankciójog megsértése esetén alkalmazandó szankciók megállapításáért. Egyes tagállamokban a jelenlegi szankciók közé tartozik a bűncselekményből származó javak lefoglalása/elkobzása (a szóban forgó cselekmény súlyosságától függően).

Bármilyen nyomon követési döntés, beleértve az áruk további kezelését is, a nemzeti hatáskörön és jogszabályokon alapul.

A jegyzékben szereplő személyekhez tartozó gazdasági erőforrások befagyasztásán kívül – a 269/2014/EU tanácsi rendelet 2. cikkének (2) bekezdésében foglaltak szerint – tilos közvetlenül vagy közvetve bármely gazdasági erőforrást a rendelkezésükre bocsátani. Ebbe beletartoznak az ajándékok, az eladások, a cserekereskedelem, valamint a harmadik fél birtokában lévő vagy ellenőrzött gazdasági erőforrások visszaadása a listán szereplő tulajdonosnak. A „gazdasági erőforrások rendelkezésre bocsátása” fogalmát a rendelet nem határozza meg, de az Európai Unió Bírósága tág jelentésűként⁹ értelmezte azt. Ahelyett, hogy egy meghatározott jogi kategóriájú cselekmény jelölne meg, az összes olyan cselekményt magában foglalja, amely az alkalmazandó nemzeti jog szerint szükséges, ha egy személy ténylegesen teljes körű rendelkezési jogot szerez az érintett gazdasági erőforrással kapcsolatban. A tilalom a gazdasági erőforrás rendelkezésre bocsátásának minden módjára vonatkozik, bármilyen ellenszolgáltatás is legyen. Az a tény, hogy a gazdasági erőforrásokat fizetés ellenében bocsátják rendelkezésre, ezért nem releváns.

⁹ A Bíróság C-117/06. sz. Möllendorf-ügyben hozott ítélete, 56. és 62. pont.
https://finance.ec.europa.eu/system/files/2020-06/200619-opinion-financial-sanctions_en.pdf, 5. oldal 2.4. kérdés.